

На основі цих зразків одержано вихідний матеріал, що став базою для нового сорту Степова, який за результатами Державного сортовипробування занесено до реєстру сортів України з 1999 року.

УДК 633.121631.52

ЗАКОНОМІРНОСТІ ФОРМУВАННЯ РОСЛИН ГРЕЧКИ ПІД ВПЛИВОМ ЩІЛЬНОСТІ ЦЕНОЗУ

З.С. ВОРОНЮК – Дослідна станція рису УААН,
м. Скадовськ

Дослідження, проведені на дослідній станції рису в 1991-1995 роках по первинному насінництву гречки дають змогу спростувати існуючу думку про недоцільність вирощування насіння в зонах екстремальних кліматичних та ґрунтових умов для культури. Навпаки, літні посіви гречки відповідних сортів дають змогу одержати достатню кількість насіння високих посівних якостей та адаптованого до місцевих умов.

Одним із важливих напрямків в дослідях було вивчення особливостей росту та розвитку рослин гречки різної морфології при густоті посіву від 20 до 360 рослин на 1м² (широкорядний, стрічковий та рядовий посіви з розміщенням рослин через 1,2,3,5,10 см в рядку).

При збільшенні щільності ценозу змінюються величини ознак, а також їх співвідношення в структурі рослин. Довжина вегетативної зони збільшується за рахунок сильнішого росту міжвузлів, а генеративної зменшується. Кількість вузлів залежить від генотипу і під впливом щільності ценозу практично не змінюється. Кількість гілок при загущенні зменшується в 3-4 рази. Зростаюча конкуренція веде до різкого зниження продуктивності окремої рослини, крупність плодів при цьому майже не змінюється.

Оскільки найбільшій зміні при ущільненні ценозу підлягають гілки, то маса плодів, зформованих на них, також значно змінюється. Якщо різниця по насінній продуктивності стебла між крайніми варіантами вольностей складає 1,2-1,5 рази, то гілок 3-4 рази. Доля внеску стебла в загальну продуктивність значно збільшується в найбільш загущених ценозах, а гілок – в найбільш розріджених.

Ценози детермінантних рослин реагують на підвищення щільності в меншому ступені.

Враховуючи виявлені закономірності формування рослин в ценозі, а також подальше вивчення якості насіння з цих рослин

встановлено оптимальну густоту посіву рослин в різних насінневих розсадниках.

УДК 633.12:631.527

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ НЕКОТОРЫХ МУТАНТОВ ГРЕЧИХИ В СЕЛЕКЦИИ НА СКОРОСПЕЛОСТЬ

В.Б. ГАВРИЛЮК – Подольская государственная аграрно-техническая академия, г. Каменец-Подольский

Популяции гречихи состоят из морфобиотипов, различающихся по величине зоны ветвления стебля. По данным некоторых ученых скороспелые формы характеризуются наличием в зоне ветвления, в основном, 2-3 узлов. Этот признак и был взят нами за основу при создании исходного материала в селекции на скороспелость.

Из материала, полученного обработкой химическими мутагенами в различных концентрациях и экспозициях проростков гречихи, на протяжении M_1 и M_2 велись направленные отборы растений с ограниченной (2-3 узла) зоной ветвления. В последующих (M_3 - M_4) поколениях в семьях отобранных растений, размноженных в изоляции, проводили негативный отбор нетипичных по зоне ветвления особей.

Исследования велись с несколькими сортами, но основное внимание в этом направлении уделялось материалу, созданному на основе сорта Ирменка, который отличался дружным цветением и плодообразованием, его вегетационный период на 5 дней короче других сортов.

Как и предполагалось, обработка мутагенами проростков гречихи вызвала появление значительного количества ограничено ветвящихся растений, а направленным отбором удалось закрепить этот ценный в селекции на скороспелость признак. Несколько номеров с вегетационным периодом 72-75 дней проходят испытание, а номер 87/97 – Ирменка-НЭМ-0,012, который кроме скороспелости отличается высокими технологическими качествами зерна, выделен как перспективный для послеуборочных посевов.

Сокращение длины вегетационного периода наблюдалось и у некоторых мутантных форм детерминантного типа. Так у номера 2215, полученного обработкой проростков гречихи сорта Анита Нитрозоэтилмочевинной в концентрации 0,012% экспозиции 12 часов, вегетационный период короче стандарта на 5-7 дней.